THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY
JUL 2 1930
ASTOR, LENOX AND TILDEN FOUNDATIONS

זון אויפגאנג — 4.20.
זון אונטערגאנג — 8.41.

די איינציקע אידישע צייטונג
אין מערב קאנאדע
עטאבלירט אין 1910
דערשיינט
יעדן טאג

דאס אידישע וואָרט
THE GATEWAY OF THE WEST
THE ISRAELITE PRESS

וועטער:
אמוויסטן קלאר און וואַרים

The Only Jewish Newspaper in Western Canada Established 1910. Published DAILY

Vol. 20, No. 127. Winnipeg, Thurs. June 26, 1930. Published daily except Saturday and Sunday. דערשיינט יעדן טאג חוץ שבת און זונטאג דאנערשטאג ל׳ סיון, תר״ץ.

ציוניסטישע עקזעקוטיווע רעקאָמענדירט פאַררופן ציוניסטישן קאָנגרעס דאָס יאָר

קאָמיטעט פאָרמירט צו זאַמלען פאַרפליכטונגען צום פעד. בודזשעט

א דרינגנדיקע פאַרזאַמלונג פון פאַרשטייער פון בית־יתומים און מושב־זקנים איז נעכטן אוונט אָפּגעהאַלטן געווארן, צו באַטראַכטן די שווערע לאַגע געשאַפן פאַר די אינסטיטוציעס. צוליב דער הינטער־שטעליקייט פון דעם אידישן פובליקום אין בייטראָגן זיין חלק צום "פעדעריישן בודזשעט". עס ווייזט זיך ארויס, אז ניט נאָר האָבן די אידן ניט בייגעטראָגן גענוג כאַטש צו דעקן דאָס וואָס די צוויי אינ־סטיטוציעס קריגן פונ׳ם בודזשעט, נאָר אפילו פון זייערע פאַרפליכטונגען האָבן זיי ביז איצט איינגעצאָלט בלויז 60 פּראָ־צענט. בעת די ניט־אידישע קאָמיטעטן האָבן שוין ביז איצט איינגעזאַמלט ביז 90 פּראָצענט פון אַלע פאַרפליכטונגען.

א שטאַרקער קאָמיטעט איז דערווייל געווארן, וואָס וועט צעשיקן זאַמלער צו אַלע אידישע ביישטייערער וואָס האָבן נאָך ניט באַצאָלט זייער חוב. דער עולם איז נעבעטן זיי גרייט אויפצונעמען די זאַמ־לער און באַצאָלן די פאַרפליכטונגען, כדי צו ראַטעווען דעם אידישן כבוד און פאַר־זיכערן זיי לאַגע פון די אידישע אינסט־טוציעס ביז צום סוף פון דעם יאָר.

——(::)——

אידישער צד דערלאַנגט מעמאָראַנ־דום צו קאָמיסיע, דערווייזנדיק אידי־שע רעכט אויפ׳ן כותל מערבי

ירושלים, יוני 16 (יאטא). — א מע־מאָראַנדום וואָס צייגט אָן אויף די היס־טאָרישע פאַרבינדונגען פון׳ם אידישן פאָלק מיט׳ן כותל־מערבי — דעם קוואַל פון מחלוקת צווישן די אידן און די מו־סולמאַנער אין פּאַלעסטינע — איז נעכטן איבערגעגעבן געווארן צו דער אינטערנאַ־ציאָנאַלער כותל מערבי קאָמיסיע, ביי איר ערשטער עפנטלאַכער זיצונג אונטערצו־זוכן די אידישע און די מוסולמענישע תבי־עות אויפ׳ן כותל־מערבי.

דער אידישער מעמאָראַנדום איז צו־גערייט געווארן פון דר. סיירום אדלער, און אנטהאַלט 100 זייטן. צום מעמאָראַנ־דום זיינען צוגעגעבן געווארן אייניקע קלענער אויסבעסערונגען פון דער אידי־שער אגענטור און פונ׳ם רבנים פאַראיין. דורך א ספּעציעלער קאָמיסיע באַשטימט פון די רבנים צו באַשיצן די אידישע תע־עות אויפ׳ן כותל־מערבי.

די זיצונג פון דער כותל־מערבי קאָמי־סיע האָט זיך געעפנט מיט א רעדע פון דר. מרדכי עליאַש. הויפּט פאַרטרעטער פונ׳ם אידישן צד, וועלכער האָט פאַר־דאַכט די באַהויפּטונג פונ׳ם מוסולמא־נישן צד, אז די אידן האָבן ניט קיין רעכט אויפ׳ן כותל־מערבי.

דער אידישער צד איז אויך פאַרטראָטן פון קאָל. פרעדעריק קיש, רבי מאיר בער־לין, בן־צבי, דוד יעלין און רבי בלוי. אויף די פיר פּלעצער באַשטימט פאַר פאַר־טרעטער פונ׳ם אידישן פובליקום, זיינען געווען דר. מאַנגעס, הערבערט בענט־וויטש, סאָלאָמאָן האַראָוויץ און מ. ענדאַ.

אויפ׳ן טיש פאַר דער קאָמיסיע זיינען געלעגן קאַפּיעס פון דעם בריוויגן וויינ־פּאַפּיר פון נאָוועמבער, 1928, וואָס האָט צו טאָן מיט׳ן כותל־מערבי, מיט די פּסו־קים פון קאָראָן וואָס באַציען זיך אויף דעם פּלאַץ און דער באַריכט פון דער פאַ־לעסטינער אויספאַרשונג קאָמיסיע.

——(::)——

לעצטע רעזולטאַטן פון אַלבערטער וואַלן שוין באַקאַנט

עדמאָנטאָן, אַלטאַ., יוני 26. — די לעצטע באַריכטן פון די פּראָווינציעלע וואַלן זיינען אָנגעקומען, מיט׳ן אויס־נאַם פון צעצייטלע פאַרווארפענע שטים־פּלעצער, וואָס קאָנען שוין ניט איבער־בייטן די רעזולטאַטן.

דער ענדגילטיקער רעזולטאַט פון די וואַלן, אין פאַרגלייך מיט דער לעצטער לעגיסלאַטור (אין קלאַמערן) זיינען: פאַרמערס 40 (43); ליבעראַלן, 10 (7); קאָנסערוואַטיוון, 8 (4); אַרבעטער, 4 (6); אומאָפּהייַנגיקע, 3 (0).

אינ׳ם לעצטן הויז זיינען געווען 60 מיטגלידער, און אינ׳ם נייעם — 63.

אַנב - אורחא

פון מאַרק

ליכט אין ווינניפּעג ביטש

(פון דער סעריע אידישע אינטערעסן)

איך גלויב, אז ס׳איז ניט נויטיק צו דערקלערן אייך, פאַרוואָס איך שטעל אריין ווינניפּעג ביטש אין דער סעריע פון אידישע אינטערעסן.

ווינניפּעג ביטש אין דער גרעסטער און וויכטיקסטער זומער רעזאָרט אַרום ווינ־ניפּעג, און אין דער פּראָווינץ בכלל. און ווען איך קומט אריין קיין ווינניפּעג ביטש אין א הייסן זומערדיקן זונטאג, קאָן עס אויך אויסזעען, אז אין דער שטאָט ווינ־ניפּעג זיינען ניט 200 טויזנט גויאים צו 20 טויזנט אידן, נאָר, פאַרקערט, א האַלבער מיליאָן אידן (כן ירבו) צו א הייפעלע גויאים.

מיט איין וואָרט, — ווינניפּעג ביטש איז לעת־עתה מער אידיש, ווי ארץ־ישראל, און אפילו ווי ביראָ־בידזשאַן . . . און קיין אימיגראַציע באַשרייַנקונגען מאַכט מען דאָ אויך ניט . . .

און אויב אז מען ברייַנגט א טראַקטאָר קיין ביראָ־בידזשן פליגן דעפּעשעס וועגן דעם אין אַלע עקן וועלט, און אויב די גאַנצע אידישע וועלט פאָרט אויף חידו־שים אָנצוקוקן די רוטנבערג עלעקטרישע קאַנצעסיע אין ארץ־ישראל, קאָנען מיר אוואַדע ניט פאַרשווייגן די היסטאָרישע פּאַסירונג, וואָס ווינניפּעג ביטש פירט באַלד איין באַלייכטונג!

באַזונדערס אין די פּאַסירונג וויכטיק דערמיט, וואָס די עלעקטרישע באַלייכטונג שליסט שוין אויך איין גימלי, נאָך א פעס־טע אידישע סטראַטעגישע פּאָזיציע אויפ׳ן ווינניפּעגער ים, וואו עס קורסירן א גאַנצן זומער אידישע קריגס־שיפן (אין בונטע באַר־קאַסטיומען) . . .

• • •

די עלעקטרישע באַלייכטונג וואָס ווערט איצט איינגעפירט אין ווינניפּעג־ביטש איז פון וויכטיקער נאַציאָנאַלער באַדייטונג, און איך גלויב, אז דער גאַנ־צער עניין אין־אויסגעפאַלנס געווארן און ווערט דורכגעפירט אין לעבן פון זקני־ציון (ראָשילד, וויצמאַן, טראַצקי, איינ־שטיין און אנדערע), כדי צו פאַרשנעלע־רען די פולשטענדיקע באַאַרשונג פון דער דאָזיקער וויכטיקער פּאָזיציע פון די אידן.

ביז איצט האָבן נאָך די גויאים געהאַט א שטיקל געלעגנהייט אין ווינניפּעג ביטש. ביינטאָג פלעגן זיי אויסבאַהאַלטן זיך אין זייערע פאַרמאַכטע און פאַר־האַנגענע קאַטעדזשעס, פאַרבאַרגן היינ־טער די ביימער און די קוסטעס.

און ביינאַכט פלעגן זיי איבערלאָזן דעם באַלויכטענעם וואַסער־פראָנט צום אידישן פאָלק, און אַליין פלעגן זיי אַרויס׳גנב׳ענען זיך פון זייערע קאַטע־דזשעס אין דער געריכטער פינסטערניש פון די זייטיקע גאַסן, און פלעגן זיך אַנ־אַטעמען מיט פרישע לופט, אז עס זאָל זיי סטאַיען אויף א גאַנצן טאָג.

און היינט — אויס. די עלעקטרישע באַלייכטונג וועט פאַרטרייבן די פינ־סטערניש פון די גאַסן. דאָ אידישע חילות וועלן קאָנען האַלטן אז אויג אויף די פאַרבאַרגנסטע ווינקעלאַך, און זיי וועלן מיט טומל מאַרשירן איבער אַלע גאַסן, אַנוואַרפנדיק א שרעק אויף די פאַרבלי־בענע גויאים.

און זיי וועלן מוזן אַנטלויפן, און ווי־ניפּעג ביטש וועט אויז פאַרוואַנדלט ווע־רען אין א ריין אידישער טעריטאָריע, "ווי ענגלאַנד איז ענגליש."

ניט אומזיסט האָבן 25 שטייער־צאָ־לער פון ווינניפּעג ביטש געשטימט קעגן דעם איינפיר פון עלעקטרישער באַלייכ־טונג: דאָס זיינען געווען גויאים, וואָס האָבן געוואָלט ראַטעווען זיך פון גלות....

* * *

איך האַלט, אזוי ווי זשיטלאָווסקי, אז די אידישע טעריטאָריעלע פּראָבע קאָן ניט געלייזט ווערן דורך איין טעריטאָ־ריע. — מיר נויטיקן זיך אין א סך אי־דישע טעריטאָריעס, אין די פאַרשיידנ־סטעפּונקטן פון דער וועלט.

צום נעץ פון אידישע טעריטאָריעס אין ארץ־ישראל, ביראָ־בידזשאַן, קרים, פּערו, טשילי, אַרגענטינע, פּאַראַגוואַי און אַל־טאַי, דאַרף צוגעלעגט ווערן אויך ווינ־ניפּעג ביטש, איינשליסנדיק גימלי.

אדרבא, דאָס איז נאָך א געהויבענערע טעריטאָריע, דערפאַר וואָס זי ווערט דערוואַרפן אויף א נאַטירלאַכן אופן, דורך "א סטיכישן דראַנג", און: אַן קרן היסוד׳ן, אַן נאַציאָנאַל־פאַנד פּושקעס און אַן אינקאָרן.

אפילו — אַן טויטדינקענינש: אדרבא, ווינניפּעג ביטש און גימלי אַליין טרינקען שוין טיי פאַר ארץ־ישראל און פאַר ביי־ראָ־בידזשאַן, וואָס ווייזט, אז דאָ פאַר־מירט זיך שוין א געוונט, טויטרינקענ־דיקע אידיש לעבן; וואָס איז שוין בכח צו העלפן אין דער פאַרווירקלאַכונג פון אַנדערע טעריטאָריע פלעגער.

* * *

מיר דאַרפן דערפאַר ניט מינימיזירן די באַדייטונג פון דער פּאָסיטיווער אין אונ־זער נאַציאָנאַלן לעבן און דער ווירקונג וואָס דאָס קאָן האָבן אויף אַלע אונזערע וויטערדיקע נאַציאָנאַלע טעטיקייטן: דעם איינפיר פון עלעקטרישער באַלייכ־טונג אין ווינניפּעג ביטש און אין גימלי.

דאָס איז דער אַנאַג פון אונזער נאָענ־טער פולשטענדיקער באַהערשונג פון דער דאָזיקער טעריטאָריע. דאָס וועט דיינען פאַר׳ן אידישן צענטער, פון וואַנען עס וועט פאַרשפּרייט ווערן אונזער איינפלוס איבער דער גאַנצער וועלט.

ווינניפּעג ביטש ווערט ליכטיק, דעמאָ־סטראַטיוו. — און פאַלגלאַך, אידיש.

די עלעקטרישע לאַמפּן וועלן פאַרזיכע־רען אונזער שנעלע דערוועגונג פון דער ווערטפולער טעריטאָריע ביים ווינניפּעגער ים, — מיר באַגריסן דערפאַר די עלעק־טרישע לאַמפּן אין ווינניפּעג ביטש און אין גימלי!

א נייער קאַבינעט מיניסטער

וו. פּ. קעי, וועלכער איז לעצטנס באַ־שטימט געווארן צום פּאָסטן פון מי־ניסטער אָן פּאָרטפעל אינ׳ם פעדעראַלן קאַבינעט.

רומענישער געהילף מיניסטער באַשולדיקט אידן פאַר פּאָגראָם אין בעלץ

כוליגאַנעס קומען אָפּ מיט לייכטע שטראָפן

(ספּעציעלע טעלעגראַמאַס צו "דאָס אידישע וואָרט" פון "איטא")

בוקאַרעסט, יוני 26 (איטא). — א מע־מאָראַנדום פון פּראָטעסט קעגן די אנטי־סעמיטישע פּאָסירונגען אין ביעלץ איז דערלאַנגט געווארן פון א אידישער דע־לעגאַציע צו מ. אַנגעלעסקו, געהילף מיי־ניסטער פון אינערן.

אַנגעלעסקו האָט ניט געגעבן דער אי־דישער דעלעגאַציע קיין צופרידנשטעלע־דיקן ענטפער, דערקלערנדיק, אז די אידן פון ביעלץ אליין האָבן פאַראורזאַכט די אומרוען.

די דעפּוטאַציע, אומצופריד מיט דעם געהייף מיניסטער באַציאונג, האָט פּראָ־טעסטירט, באַמערקנדיק, אז די אידן וואָס זיינען צע׳מיסת׳ט געווארן, ווערן איצט באַשולדיקט אין פאַראורזאַכן די אומרוען. זיי האָבן דערקלערט אַנגעלעסקון: "אַדער איר פאַרטיידיקט די אידישע באַפעלקע־רונג, אָדער זיי איז באַרעכטיקט צו אַרגאַ־ניזירן א זעלבסט־שוץ קעגן א קוויטסקן״

די דעלעגאַציע האָט אויך באַזוכט דעם יוסטיץ מיניסטער, יוניאַן, וועלכער האָט צוגעזאָגט אויסצופאָרשן די זאַך אין צו באַשטראָפן די שולדיקע.

בוקאַרעסט, יוני 26 (איטא). — דער קישענעווער טריבונאַל האָט פאַראורטיילט צו געפענגנישן פינף כוליגאַנעס אין פאַר־בינדונג מיט די אטאַקעס אין ביעלץ. פון זיי איז איינער, סלאַבאַרניק, פאַראור־טיילט געווארן צו 30 טעג, און די אנדע־רע פיר, וואַראַנין, קאַסטיא, וועסטער און קאַנדריא, צו 15 טעג געפענגניש יעדער־ער.

——(::)——

מוסולמאַנישע פירער אין אינ׳ם דיע טרעטן אַרויס קעגן גאַנדי

באַמבעי, אינדיע, יוני 26. — שאַקעט אַלי, פירער פון די מאַכמעדאַנער אין אינדיע, האָט דערקלערט, אז אויב דער סייַמאָן באַריכט גייט ניט אַזוי ווייט ווי געוואונשן, ווייסן ער אָבער, אז די ברי־טישע זיינען גרייט צו קומען צו אַן ערנסהאַפטער פאַרשטענדעניש.

אויב די הינדו פירער, האָט ער גע־זאָגט, וועלן פּרובירן צו באַיקאָטירן די מאַכמעדאַנער וועלכע וועלן קומען צו א פאַרשטענדעניש מיט ענגלאַנד, ווי זיי טאַראַשען צו טאָן, וועט דערפון קיין גוטס ניט אַרויסקומען. דאָס וועט מיינען בירגער קריג.

דער סייַמאָן באַריכט האָט איבערצייגט די מיסולמאַנער. האָט שאַקעט אַלי גע־זאָגט, אז זיי דאַרפן ווייטער צוריקהאַל־טען זיך פון צושטיין צו דער גאַנדי באַ־וועגונג.

——(::)——

דייוויס, קאַסירער פון א״י רעגי־רונג, וועט זיין עקסטינג היי־קאָמישאָנער

ירושלים, יוני 25 (איטא). — ס. ס. דייוויס, דער טרעזשורער פון דער א״י רע־גירונג, איז איצט אחער צוריקגעקומען און זיין דער היי־קאָמישאָנער פון דער פּאַלעסטינער אדמיניסטראַציע, ווען סער דזשאָן טשענסלאָר, דער היי־קאָמישאָ־נער פון א״י וועט אויעקפאָרן. סער דזשאָן וועט פאַרלאָזן דאָס לאַנד דעם 29טן אויר־גוסט, אויעקפאָרנדיק אויף זיין וואַקאַציע.

עס איז דאָ דערקלערט געווארן אז דיי־ווים וועט מעגלעך באַשטימט ווערן אלס הויפּט סעקרעטאַר פון דער א״י רעגירונג, דער אמט וואָס הערי טשאַרלס ליוק האָט פאַרנומען.

פּייערלעשער ווילן ווייַן וואָס זיי קאָנען; פאַרברענען זיי גאַנצע שטעטל אין ליטע

(ספּעציעל פאַר "דאָס אידישע וואָרט")

קאָווגע, ליטע, יוני 26 (איטא). — די פרייוויליקע פייערלעשער ברינגאַדע פונ׳ם שטעטל אלעדשא האָט געוואָלט ווייַן וואָס זי קאָן אויסטאָן מיט דער נייער קישקע וואָס זי האָט נאָר וואָס געקראָגן. זי האָט אונטערגעצונדן אַן אלטע שטאַל און האָט גענומען לעשן.

די נייע קישקע האָט קיין סך ניט גע־קאָנט אויפטאָן, דאָס פייער האָט זיך צע־טראָגן, און אין א קורצער צייט זיינען הונדערט הייזער פון שטעטל אויעך מיט׳ן רויך און טויזנט נפשות זיינען געבליבן אַן א דאַך איבער׳ן קאָפּ.

צי די ברייה׳דיקע פייערלעשער האָבן גערעטעוועט זייער נייע קישקע, איז ניט באַקאַנט.

גרינדער פון בני־ברק זעצט פאַר טור איבער דער וועסט

ה׳ יצחק גערשטנקאָרן, גרינדער פון בני־ברק, א בלינדיקע אַרטאָדאָקסישע קאָלאָניע פון א טויזנט נפשות, צווישן פּתח־תקוה און תל־אביב, איז נאָך א פאַרווייַלונג פון עטלאַכע וואָכן און ווי׳ניפּעג, אָפּגעפאָרן ווייטער וועסט, און וועט באַזוכן סאַסקאַטון, רעדזשיינע, קאַל־גאַרי, עדמאָנטאָן און וואַנקאָווער אין די אינטערעסן פון דער באַנק און דער טעק־סטיל פאַבריק פון דער קאָלאָניע.

ה׳ גערשטנקאָרן האָט אין זיין אַרבעט די הסכמה און די ברכה פון פּראָמינענ־טע ציוניסטישע פירער, איינשליסנדיק דר. ווייצמאַן און א. דזש. פרימאַן, און פון אונזערע רבנים און עסקנים.

ה׳גערשטנקאָרן האָט אויסגעדרוקט זיין צופרידענהייט מיט דער אויפנאַמע וואָס ער האָט געקראָגן אין ווינניפּעג און מיט דער מיטהילף וואָס מען האָט אים געגע־בען, ניט רעכענדיק זיך מיט די שלעכטע צייטן.

——(::)——

פּאַכסט ערנסט קראַנק

וואַטיקאַן סיטי, יוני 26. — פּאַכסט פּיאוס דער עלפטער, וועלכער איז 73 יאָר אַלט, איז ערנסט קראַנק.

דעם פּאַפּסט קראַנקהייט האָט געמאַכט שווערן איינדרוק אויף די דזשוישע באַאַמטע און אין די געזעלשאַפטלאַכע קרייזן פון דער שטאָט.

——(::)——

מאַניטאָבער געדעטע־ניש אויסזיכטן ווערן בעסער

ניט געקוקט אויף דעם וואָס די תבו־אות אויף די פעלדער אין מאַניטאָבאַ זיי־נען געוואַקסן זייער לאַנגזאַם צוליב דעם קאַלטן וועטער, איז אָבער דער וואַקס אין פאַרלויף פון די לעצטע דריי וואָכן גאַנץ צופרידנשטעלענד. און די תבואה פעלדער זען אויס גאַנץ גוט. דער דאָזי־קער באַריכט קומט פון דעם מאַניטאָ־בער אַגריקולטור דעפּאַרטמענט.

דער באַריכט לויטעט אז די רעגנס וואָס האָבן לעצטנס גענאָסן זיינען גע־קומען פונקט אין צייט און זיי האָבן אין א גרויסער מאָס פאַרבעסערט די לאַגע אויף די פעלדער.

די בחמות, לויטעט דער באַריכט, זיי־נען געווען אין פרילינג זייער מאַגער אָבער אין פאַרלויף פון לעצטן מאָנאַט קוקן זיי אויס א סך בעסער פון דער פרישער פאַ־שע.

ערשטער טייל פון וועג אין ווי־ניפּעג ביטש ווערט ברוקירט; צוויי אַנדערע וועגן אָפן

די ערשטע זיבן מייל פונ׳ם וועג קיין ווינניפּעג ביטש, ביז פאַרקרייַ, וואו ער צעשיידט זיך מיט׳ן וועג קיין סעלקירק, ווערט איצט ברוקירט, און וועט וואַר־שיינלאַך זיין פאַרמאַכט א גאַנצן זומער פאַר׳ן פאַרקער.

קיין ווינניפּעג ביטש קאָן מען איצט פאָרן דורך צוויי אַנדערע וועגן, — אָדער דורך דרעזוואַד ברייק, איסט קילדאָנען, לאַקפּאָרט און סעלקירק, אָדער דורך מעק־פיליפּס סטריט, וואָס פאַראייניקט זיך ווייטער, נאָך פאַרקרייַ, מיט וועג נו. 8 (דער וועג קיין ווינניפּעג ביטש).

——(::)——

קינד געטויט, ווען עס קריכט דורכ׳ן פענסטער צו זעען ווי אַנדערע קינדער שפּילן זיך

אטאַוואַ, יוני 26. — לעאָן ווילקינסאָן, 2 יאָר אַלט, איז געשלאָפן אין זיין בעטל, ווען זיינע עלטערן זיינען געווען אין דרויסן און האָבן זיך געגעקוקט ווי זייערע אַנדערע דריי קינדער שפּילן זיך. דאָס קינד, צוגעצייגן פונ׳ם טומל, איז אַרויס פון זיין בעטל און האָט אַרויסגעשטעקט דאָס קעפּל דורכ׳ן פענסטער. אויפגע־טרייסלט קאַנטיק פון א פאַרבייַיענדיקן צוג, איז דער פענסטער אַראָפּגעפאַלן, פאַרקרוועטשנדיק דאָס קינדס העלזל. ווען די מוטער איז שפּעטער אַריין אין צימער צו זעען ווי דאָס קינד שלאָפט, האָט זי עס געפונען דערשטיקט אויף טויט אינ׳ם פענסטער.

בלינדע אַלטע פרוי פון מושב־זקנים ווערט זעענדיק נאָך אָפּעראַציע

ווי מר. גרינבערג, פּרעזידענט פון מר־שב זקנים, גיט אונז איבער, איז עס גע־לונגען דורך אַן אָפּעראַציע צוריקקערן טייַלווייַז די זע קראַפט צו איינער פון די אַלטע פרויען פונ׳ם אינסטאַלט, וואָס איז געווען בלינד פאַר יאָרן.

אין מושב־זקנים זיינען דאָ עטלאַכע אומגליקלאַכע בלינדע זקנים און זקנות. די פאַרוואַלטונג פונ׳ם אינסטאַלט האָט זיך געווענדעט צו דר. דזשענאָף מיט דער בקשה, אז ער זאָל זיי גענוי באַטראַכטן און זעען, אויב מען קאָן ניט טאָן עטוואָס פאַר זיי. דר. דזשענאָף האָט גערן צוגע־זאָגט צו טאָן אַלץ וואָס מען קאָן, און האָט געהייסן צושיקן דערווייַל צוויי פון די בלינדע פרויען פאַר אַן עקספּערימענ־טאַלער אָפּעראַציע.

איינע פון די פרויען, מרס. בלאַק, א פרוי פון 75 ביז 80 יאָר אַלט, און א בלינדע פאַר א סך יאָרן, האָט נאָך דער אָפּעראַציע געוואונען איר טייַלווייַזע זע־קראַפט אויף איין אויג. זי זעט שוין ווי צו גיין אַן א פירער. דערקאָנט מענשן און באַמערקט אפילו קליינע קענגשטאַנ־דען, — ווי א קנעפּל אין לאַץ פונ׳ם פּרעזידענט, מר. גרינבערג, וועלכן זי האָט ביז איצט געקאָנט בלויז נאָכ׳ן קול, און איצט דערקאָנט זי אים שוין אויפ׳ן קוק.

עס איז איבעריק צו זאָגן, אז די אַל־טע פרוי איז דער גליקלאַכסטער מענש אין דער וועלט. זי לאַכט און זי פרייט זיך מיט יעדער זאַך וואָס זי דערזעט, ווי א קליין קינד.

לאָנדאָנער "טיימס" פאַרדאַמט וואַ־טיקאַן פאַר מאַלטאַ אינצידענטן

לאָנדאָן, יוני 26. — "עס איז געווען אין העכסטן גראַד טאַקטלאָז, עס איז פּאַקטיש געווען ניט דערלאַזבאַר, אז א פרעמדע מאַכט, ווי דער וואַטיקאַן, זאָל מאַכן אָפיציעל א פאַרשלאָג, אז לאַרד סטריקלאַנד זאָל באַאייטיקט ווערן אויף א פּרידלאַכן אופן פון מאַלטאַ. אזא שפּראַך וועגן א פרעמדער פון א בריטי־שען לאַנד שלאָגט איר אייגענעם ציל".

אזוי דריקט זיך אויס די לאָנדאָנער "טיימס" רעדנדיק וועגן די לעצטע אינ־צידענטן אין מאַלטאַ, וואָס האָבן צום סוף געפירט צו דעם, אז די קאָנסטיטוציע פון לאַנד איז צייטווייליק סוספּענדירט געווארן, און דאָס לאַנד ווערט איצט רע־גירט ווי א בריטישע קרוין קאָלאָניע, ביז די סכסוכים צווישן דער רעגירונג און דער קירך וועלן אויסגעגלייכט ווערן.

די סכסוכים צווישן דער רעגירונג און דער קאַטוליישער קירך, דער הערשנדי־קער אין לאַנד, האָבן אָנגעהאַלטן א ליינ־גערע צייט, דאָס האָט געפירט צו דעם, אז ערב די נייע וואָלן צום פּאַרלאַמענט פונ׳ם אינזל האָט דער קאַטוליישער ביי־שאָף אויפגעפאָדערט די באַפעלקערונג ניט צו שטימען פאַר לאָרד סטריקלאַנד׳ס רעגירונג, ווייל "דאָס וועט זיין א גרויסע זינד". דער וואַטיקאַן האָט געשטיצט דעם בישאָפּס אויפרוף, זיך אין פּאָלי־טיק, דערנאָך איז געקומען דער אטע־מאַט אויפ׳ן לעבן פון׳ם פרעמדער, וואָס האָט די לאַנד געמאַכט נאָך ערנסטער, און די רעגירונג האָט אזוי אָפּגעלייגט די פּאַרלאַמענטס וואָלן אויף אַן אויסבאַשטימ־טער צייט.

פרעמדער מאַקדאָנאַלד דערוואַרט מעגלאַכע אַלגעמיינע וואַלן אין לאַנד ביז דעם קומענדיקן האַרבסט

לאָנדאָן, יוני 26. — די מעגלאַכקייט אַן אַלגעמיינע וואַלן אין לאַנד זאָל זיין נויטיק פאַר דעם קומענדיקן האַרבסט, איז פאַראויסגעזאָגט געווארן פון פרעמדער אַמטן מאַקדאָנאַלד אויף א פאַרזאַמלונג פון דער אַרבעטער פּאַרטיי לעצטן אונטן.

מיט דער דאָזיקער באַהויפּטונג האָט פרעמדער מאַקדאָנאַלד דערקלערט דעם פאַקט, וואָס די רעגירונג האָט אויסגעגעבן צוויי פון אירע בילס, דעם בילדונגס בילן און דעם ביל וועגן א ראָט פון קאָנסו־מענטן. "אויב מיר גרייטן זיך צו דער מעגלאַכקייט פון נייע וואָלן אינגיכן, איז עס ניט ווייַנשנסווערט אריינצוטרעטן אין קאַמף מיט א באַלאַסט פון ברוך", האָט ער געזאָגט.

אין הויז האָט דער פרעמדער נעכטן דערקלערט, אז ער האָפט צו פאַרענדיקן די איצטיקע סעסיע פון פּאַרלאַמענט ביים סוף פון חודש יולי, און האָבן די האַרבסט סעסיע אָפן ביי אָקטאָבער. ער האָט דאַן אַנאָנסירט אז די רעגירונג האָט באַשלאָסן אויפצוגעבן די דערמאָנטע צוויי בילס, "צוליב אנדערע דרינגנדיקע פראַגעס".

דער ביל וועגן א ראָט פון קאָנסומענטן האָט געזאָלט רעגולירן די "ריטייל" פּרייזן פון שפּייז פּראָדוקטן און אנדערע אַרטיקלען פון אַלגעמיינעם געברויך.

"סאָודערן קראָס" פליט ווייטער קיין ניו־יאָרק

האַרבאָר גרייס, נייפאונלענד, יוני 26. דער עראָפּלאַן "סאָודערן קראָס", וועלכער איז נעכטן אָנגעקומען אחער נאָכדעם ווי ער איז אריבערגעפלוגן בשלום דעם אַט־לאַנטישן אָקעאַן פון אירלאַנד, איז היינט 5.35 פאַרטאָג (הינע צייט) אַרויסגעפלוגן ווייטער, קיין ניו־יאָרק.

קאַפּיטאַן קינגספאָרד סמיט, הויפּט־פּילאָט פונ׳ם עראָפּלאַן, מיט זיין קאָמאַנ־דע פון דריי, האָבן זיך געפילט פריש און מונטער נאָכדעם ווי זיי האָבן זיך דאָ אויסגערוט פאַר א טאָג צייט.

סט. באָניפּייס ווענדעט זיך נאָך הילף פאַר אירע אַרבעטסלאָזע

פון׳ם פּעפּע. טעלעג. צו ד.א.וו. דורך "איטא")

לאָנדאָן, יוני 26 (איטא). — די פאָלי־טישע קאָמיסיע פון דער אידישער אנע־טור האָט פאַרענדיקט אירע זיצונגען לעג־טע נאַכט. נאָכדעם ווי זי האָט פאַראַנ־דעלט די רעזאָלוציעס פאַרגעשלאָגן פון דער סוב־קאָמיסיע.

נאָך א באַראַטונג מיט די ציוניסטישע מיטגלידער פון דער פּאָליטישער קאָמי־סיע, דערקלערט אַן אָפיציעלער קאָמוני־קאַט, האָט די ציוניסטישע עקזעקוטיווע באַשלאָסן אויפ׳ן באַזיס פון זייערע רע־קאָמענדאַציעס און נעמענדיק אין אָנבאַ־טראַכט די פּאָליטישע לאַגע געשאַפן פון די לעצטע אנטוויקלונגען, — אָפּצוהאַלטן דעם נעקסטן געוויינלאַכן ציוניסטישן קאָנ־גרעס פרי דעם קומענדיקן ווינטער, פאַר דעצעמבער, אנשטאַט זומער, 1931.

דער פינקטראַכטער דאַטום פון׳ם קאָנ־גרעס וועט באַשטימט ווערן פונ׳ם אָקצי־אָנס קאָמיטעט, וועלכער קומט זיך צוזויף אויגוסט 24טן אין בערלין.

——(::)——

בריטישע פּלאַט פּראָגראַם פאַר קומענדיקן יאָר אָנגעצייכנט

לאָנדאָן, יוני 26. — רייט האָנ. א. וו. אלעקסאַנדער, דער ערשטער לאָרד פון דער אדמיראַליטי האָט דערקלערט אין זיין אויפגאַנג פון דער אידישער אגע־נטור פון׳ם פּעפּע. טעלעג. צו ד.א.וו. דורך "איטא")

לאָנדאָן, יוני 26 (איטא). — די פאָלי־טישע קאָמיסיע פון דער אידישער אגע־נטור האָט פאַרענדיקט אירע זיצונגען לעג־טע נאַכט, נאָכדעם ווי זי האָט פאַראַנ־דעלט די רעזאָלוציעס פאַרגעשלאָגן פון דער סוב־קאָמיסיע.

נאָך א באַראַטונג מיט די ציוניסטישע מיטגלידער פון דער פּאָליטישער קאָמי־סיע, דערקלערט אַן אָפיציעלער קאָמוני־קאַט, האָט די ציוניסטישע עקזעקוטיווע באַשלאָסן אויפ׳ן באַזיס פון זייערע רע־קאָמענדאַציעס און נעמענדיק אין אָנבאַ־טראַכט די פּאָליטישע לאַגע געשאַפן פון די לעצטע אנטוויקלונגען, — אָפּצוהאַלטן דעם נעקסטן געוויינלאַכן ציוניסטישן קאָנ־גרעס פרי דעם קומענדיקן ווינטער, פאַר דעצעמבער, אנשטאַט זומער, 1931.

דער פינקטראַכטער דאַטום פון׳ם קאָנ־גרעס וועט באַשטימט ווערן פונ׳ם אָקצי־אָנס קאָמיטעט, וועלכער קומט זיך צוזויף אויגוסט 24טן אין בערלין.

——(::)——

ברוקלין

אַ נייער אָפּטיקער

אַ נייער אָפּטיקער אין ברוקלין, מר. מ. ליבמאַן, האָט אויפגעמאַכט אַ נייע אָפּ־טיק אין׳ם 1000 אַוענו. ער האָט אויפגע־נומען אַ גוטן אָרט אין׳ם אַלטן אָרט פון׳ם אַלטן אָפּטיקער, מר. ליבמאַן׳ס פאָטער, וועלכער איז אַרויס פון׳ם געשעפט אין׳ם 1929טן יאָר.

אַ נייער אַפּטיקער

אַ נייער אָפּטיקער אין ברוקלין, מר. מ. ליבמאַן, האָט אויפגעמאַכט אַ נייע אָפּ־טיק אין׳ם 1000 אַוענו. ער האָט אויפגע־נומען אַ גוטן אָרט אין׳ם אַלטן אָרט פון׳ם אַלטן אָפּטיקער, מר. ליבמאַן׳ס פאָטער, וועלכער איז אַרויס פון׳ם געשעפט אין׳ם 1929טן יאָר.